

SOCIAL-DEMOKRATEN.

Udgivet af social-demokratiske Arbejderforeninger.

Abonnementprisen er: 20 Øre ugentlig, 88 Øre månedlig,
2 Kr. 60 Øre Kvartalet.

Onsdag d. 10. April.

Abonnement og Avertissementer 10 Øre pr Petitlinje
modtages paa Kontoret, Gøttersgade 76, Stuen.

Kvindens Stemmeret.

Man har saa ofte spottet over Kvindens Ønske at emancipere sig, af Begrebet en emanciperet Kvinde næsten er enstydigt med Spot, uagtet det ikke betyder andet end Frihed. Friheden er jo rigtignok, saaledes som den bliver opfattet af visse Klasser, snarere haanlig og vanærende end ærefuld. Hvor høist mærkeligt er det ikke, at medens Arbejderne ser sin eneste Udvej til Frelse i Socialismen, saa er dette dog langt fra Tilfældet med Kvinden; uagtet netop baade denne og hin ved Socialismen skulde komme paa sin rette Hylde. Siden umindelige Tider er Kvinden bleven behandlet som et Bæsn, der vel havde den ydre Skikkelse tilfælles med Manden, men som i alt Øvrigt var en underordnet Skabning eller i højligste Tilfælde er hun gjort vis paa at hendes Interesse vare ganske ande Mandens. Er det altsaa ikke ganske naturligt at Kvinden ikke beskæftiger sig med de Foretagender, de Planer af hvilke den undertrykte mandlige Verden venter sig Freløsning, og at hun lader denne kæmpe for sine Interesser uden at tage nogen levende Andel i Kampen?

Det begynder dog nu saa smaat at blive uroligt i Kvindernes Række. Og saa Kvinderne opfatter Socialismens Grundsætninger. Men ligesom den arbejdende mandlige Verden i Almindelighed først opfatter Socialismen som Løsningen af Modsættelsesmaalet, saaledes anser ogsaa Kvinden Socialismen som Vejen til først at forbedre sin økonomiske og senere sin sociale og politiske Stilling. Hvad Kvindens sociale Stilling angaar saa behøves der nu næppe længere at spildes et Ord paa at eftervise dens Usælsked. Hvad er Kvinden i Reglen

i økonomisk og social Henseende? En Slapinde, aldeles afhængig af Mandens gode Vilje, ikke beskyttet af Loven, som gives af Mand, og hyppig ved Opdragelsen uduelig til at søge sit Udkomme ved eget Arbejde.

Det vilde være unaturligt om denne Stilling ikke tilfældigt havde oprørt Kvinderne og vi finder derfor netop dette Thema behandlet i alle Variationer af Forfatterinder; ogsaa klartseende og upartiske Mænd har ofte undertkastet Kvindens sociale og økonomiske Stilling en grundig Døftelse, men af Mændene alene, som mer eller mindre er Part i Sagen, kan man ikke vente en radikal Forandring. Kvinden paahviler det selv at tage Forbedringen af sin Stilling i Haanden og dertil behøver hun en Rettighed, som vi i disse Linjer skal undertkaste en kort Betragtning og Undersøgelse.

Der er nemlig endnu en tredje Side af Kvinde-spørgsmaalet at bemærke, og det er den politiske. De Tanker, som her fremsættes, er ikke noget Afsluttet; de gør ikke Fordring paa Fuldkommenhed, Afslutted eller System; de ere fremgaaede af Betragtninger i snævrere Kredse, og skal kun tjene til at bringe Spørgsmaalet under en forhaabentlig udtømmende Diskussion.

Man maa antage at Djemedet med den historiske Udvikling er alle Menneskers relative Lighed, og at der saavel fra Lovens som fra Samfundets Side ikke lægges noget Menneske Hindringer i Vejen for Udviklingen og Frugtbarhedsførelsen af dets fysiske og intellektuelle Evner i den almene Velværes Interesser. Paa Menneskets fysiske og intellektuelle Evner, som naturligvis maa blive delagtig i en særegen Pleje, beror det om Individet skal indtage en højere eller lavere Stilling i Samfundet. Heraf følger,

at Kvinden i en alsidig fri Stat ikke kan forholdes en saa uhyre vigtig Ret som Stemmeretten. Da vi nu imidlertid ikke er kommen saa vidt, drejer Spørgsmaalet sig om, hvorvidt vi bør opfatte Erhvervelsen af Stemmeret for Kvinden som Djemed eller som Basis for den kvindelige Emancipation. De som ønske det Første siger, at Stemmeretten som en politisk Rettighed ligger den øjeblikkelige Interesse fjernere, at den snarere er en ideal end en reel Rettighed, og at desuden et i social og økonomisk Henseende uselvstændigt Menneske er uskikket til at udøve en Rettighed, som udfordrer et vidt uinteresseret Blik, og at derfor Kvindens sociale og økonomiske Stilling fremfor alt maa forbedres og gøres jævnbørdig med Mandens.

De derimod, der vil gøre Indrømmelsen af Kvindens Stemmeret til Basis for hendes Emancipation, siger at det ikke blot er den økonomiske Afhængighed, som virker tyngende og slappende paa Mennesket, men lige saa vel enhver anden, altsaa ogsaa den politiske Afhængighed, og at Stemmeretten først absolut vil give Kvinden et Middel i Hænde til at forbedre sin sociale og økonomiske Stilling paa en gennemgribende Maade. Man har jo desuden indrømmet Mændene denne Ret, uagtet deres Stilling hverken er fri eller uafhængig, og Indrømmelsen deraf til Kvinden maa fremfor alt opstilles som en ubestridelig Grundsætning i Retfærdighed.

At Stemmeretten i Virkelighed vilde blive et mægtigt Middel til Forbedring af Kvindens økonomiske Stilling er klart. Kvinderne vil give deres Stemme til en Repræsentant for deres Rettigheder, denne være enten Mand eller Kvinde, lige som Arbejderne giver deres

Stemmer til Repræsentanter, som de anser for ærlige samt dygtige og vilige til at tale deres Sag. At der vil indløbe Fejlgreb kan ikke undgaa, men dette er jo desuden hyppigt Tilfælde med Mændenes Stemmevalgninger.

Hvad Kvindens fysiologiske Bestaaelse angaar, saa er det fremfor Alt Svangerskabet, som man paabe-ræder sig for at nægte Kvinden hendes politiske Rettigheder. Ganske bortset fra, at der er mange Kvinder, som ikke bliver Mødre, ja som ikke engang bliver gifte, saa er det dog klart, at der intet Sammenhæng er mellem Conen til at føde Børn og Uskikthed til at vælge. Man vil maasse sige, at Svangerskabet, Ammeperioden og Omsorgen for den Lille gør Kvinden i længere Tid uskikket til at beskæftige sig med politiske Spørgsmaal. Dette er dog kun i indskrænket Forstand rigtigt. Hvem i Alverden forlanger vel, at enhver Kvinde skal være Sagpolitiker, der vælger Politiken til sin Livsopgave? Maa da ikke den Mand, der har en særegen al hans Tid optagende Livsgerning, eller den, der er undertkastet en langvarig Eggdom, være uskikket til at vælge?

Der bliver vel ad videnskabelig Vej og især ved Fysiologi og Anatomi konstateret en Forskel i Kvindens og Mandens Organisme, der skal have Indflydelse paa Karakteren, men dette kan ikke udenvidere indrømmes. Ifølge Virchow skal Kvinden besidde en Rirtel, ifølge hvilken hun er begavet med Følelsens Dybde, den umiddelbare Anskuelses Sandhed, Milddhed, Hengivelse, Trofast. Men selv om det forholder sig saa, er disse Egenheder dog ikke modstridende dem, som den, der skal vælge, maa være i Besiddelse af. Der gives desuden Kvinder, der ikke har disse

Egenstaber, medens de ogsaa kan findes hos Mand. Hvorledes passer dette sammen?

Den fysiologiske Forskæl mellem Mand og Kvinde i Hjærne, Blodjæmning og Nerver maa vel ikke være betydelig. Den bevistlige stedsfindende Forskæl kan for største Delen føres tilbage til Opdragelsen. Lige saa vel som Proletarens Børn vilde blive en vellystlig og storjædet Person, naar han blev opdragen i Overflodighed, lige saa vel som den højbaarne Kongesøn vilde blive Socialdemokrat, naar han blev opdragen under fattigdom og Underkuelse, lige saa vel maa Kvinden blive hvad hun er, paa Grund af hendes Opdragelse. Naturen synes altsaa at og for sig ikke at hindre Kvinden i at udøve sin Valgret.

Lad os kaste et Blik paa Historien for at se, om vi af denne kan udlede en politisk Ikke-Berettigelse for Kvinden. Den siger os, at Kvinden hidtil ikke har spillet nogen fremragende Rolle. Men naar har man ladet Kvinden blive nogen politisk Uddannelse til? Kun yderst sjældent, og naar man har gjort det, har man ikke forgoedes haabet paa Virkningerne deraf. Var ikke Margarete, Maria Theresia, Katharina den Anden osv. lige saa gode Statskvinder som mange af deres mandlige Kolleger Statsmænd?

De Indvendinger, der rejses mod Kvindens politiske Brugbarhed er dog ikke til Ende med de ovenansførte. Forstandige og saa at sige kun med Rønsfordomme behæftede Mænd ønsker at se Kvinden ikke som Vasser- og Stuepige men som Husbøens selvstændige Leder, som Mændens ikke underordnede men sideordnede Ven og Raadgiver; men dette vilde ikke ske, naar Kvinden drev Politisk. Hun vilde maaste da i Stedet for en Ven blive en politisk Modstander.

Men er det virkelig tænkeligt eller sandsynligt, at den fortrolige Samtale ved den huslige Arne ikke skulde dreje sig om Andet end Politisk og atter Politisk? Findes der nu for Tiden en saa vidunderlig Harmoni mellem Egteskøt? Er ikke Ansuelserne om Kunst, Opdragelse, Religion osv. meget hyppigt forskellig hos Egteskøt? Saa lidet usædvanligt det end er, at en saadan Kontrast findes, saa lidet er det ogsaa at frygte, at en slikt Skøt skal udvides ved Kvindens politiske Stemmeret.

Naar Modstanderne af Kvindens Stemmeret ser alle disse deres Grunde modbeviste, kommer de til syvende og sidst med den Grund, at Kvindens store Flertal selv aldeles ikke ønsker denne Rettighed. Men hvad beviser vel dette? Intet! Kvindens sociale og økonomiske Stilling er en saadan, at hun ikke tør vove at udtale et slikt Duffe tværtimod hendes Mandes Vilje. Naar Manden forbyder sin Hustru at deltage i Foreninger, Forsamlinger, Andragender o. lign., saa maa hun lystre, dersom hun ikke vil forværre sin i Forvejen alt andet end misundelsesværdige Stilling. De ugifte og selvstændige Kvinder vil sikkert alle stemme for, at de erhoder de dem tilkommende Rettigheder.

Den almindelige Stemmeret er endnu ung hos os, og det er meget langt fra, at Alle, som er berettigede

derfor, tager Del i Valgene. Det samme Forhold vil rimeligvis gentage sig, naar Kvinden erhoder Stemmeret, men de vilde ikke desto mindre tilføre os en betydelig Forøgelse i Intelligent, og for Enhver, som ikke nærer den Ansuelse, at vi har Overflodighed deraf, maa en saadan Tilvækst være velkommen.

Politisk Revue.

I det engelske Parlament aabnedes den 9de ds. en Diskussion angaaende Reserverens Indtælbelse. Minister Northcote indledede Debatten, idet han udtalte, at Regeringen endnu havde Tid til, at en Kongres vilde samles, men vilde alligevel træffe alle Forholdsregler for at kunne møde ethvert Tilfælde. Gladstone angreb Regeringen meget hæftig og beskyldte den for at den modsatte sig en Kongres, medens den tidligere havde andraget om 26 Mill. Lst. netop for at fremtvinge en Kongres. Udenrigsministerens, Salisbury's, Note betegnede han endvidere som en falsk Fremstilling af de virkelige Forhold. Minister for Indien, Morley, forsvarede Regeringen og udtalte, at Englands Uafhængighed overfor Danmark i 1864 var Marjag til alle de senere paafølgende Krige og til den nuværende kritiske Tilstand. Northcote imødegik derpaa Gladstones Angreb Punkt for Punkt, beklagede, hvis det skulde komme til Krig, men bevisste tillige, at der var Tilstande, der maatte betragtes som værre end Krig. — Diskussionen blev ikke udtømt, men vil blive fortsat, sandsynligvis gennem flere Møder.

Fra Frankrig mældes, at ved de 15 Omvalg den 7de ds. er der bleven valgt 14 Republikanere. Mellem Senatet og Deputeretkammeret var der en lille Konflikt ved Budgettets Vedtagelse, idet det første foretog en Del Forandringer paa det fra Deputeretkammeret oversendte Forslag, men Kammeret strøg disse og jendte atter Loven til Senatet, som derpaa vedtog den uforandret.

I Tyskland har de Nationalliberale taget Hævn over Bismarck, idet de i Landdagen ved Afstemningen virkede til Forkastelsen af Bismarcks Forslag om Oprettelsen af et Jernbaneministerium. Det var Lasker og Bennigsen, de Nationalliberales tvende Hovedførere, som havde opbudt al deres Indflydelse for at ydmyge Bismarck, hvilket de jo nok kunde søle Lyst til efter den Maade, hvorpaa den despotiske Rigskansler fornyligt havde behandlet dem. Efter Afstemningen har imidlertid en Del af de Nationalliberale fortrudt deres Væring og tænker saa smaat paa at mæle sig ud af Partiet, hvorved dette sikkert vil blive sprængt og tabe al Indflydelse.

De socialdemokratistiske Deputerede har med Understøttelse af Glasserne i Rigsdagen indbragt følgende Lovforslag angaaende Forenings- og Forsamlingsfriheden: „Alle Indbyggere i Tyskland har Ret til, uden at anmeldes det for Politiet, at forsamle sig paa ethvert Sted, under åben Himmel saavel som under Tag, og danne Foreninger med politisk eller upolitisk Formaal. Alle Forenings- og Forsamlingslove i de tyske Særstater ophæves. Loven træder i Kraft den 1ste Juli 1878.“

Bore Meningsfæller i Chemnitz har som bekendt i sin Tid oprettet et Forenings-Dogtrykkeri. Paa den nylig afholdte Generalforsamling blev det oplyst, at Forretningen gaar jævnt godt, saa at man paataaer Opstillingen af endnu en Hurtigpresse ligejoms ogsaa at udvide Formatet af „Chem. Fr. Br.“. Aarsregnskabet udviser en Balance af 24,448 R. M. incl. en Nettofortjeneste af 809 R. M. **Socialistforfølgelse.** Mod den tidligere Redaktør af „Berl. Fr.

Pr. foreta ved lang bleven maal møde var kendt anmæ man Ikke-Snar delse famil denne Best. den a ering rernes Betide nækter en S. nu er som h Sieber var a anslag Wenn Netten at ha ham Maan ndkon Maan Inter „Gru Kvart Paris uden til M fage Raad Sæde 2), Foreh Meni betjen lste hver Sted anton Alle Anma en str fra eller gisten til 75 At de mono lig og saa Tobal Samt Cigar Frank Stats store førere bejder lige og C bejder 173,0 er R. Bl. Tysk blive og da til M. Gen saale rence har r for b under Da Thier gjort sit Mini indtil